

ATLAS VAN OPMERKELIJKE FEITEN

BRILJANTE
KAARTEN VOOR
NIEUWSGIERIGE
MENSEN

IAN WRIGHT

NOORDBOEK

© 2021 Ian Wright | uitgeverij Noordboek

*Originally published in English by Granta Publications under the title
BRILLIANT MAPS: An Atlas for Curious Minds.*

Ian Wright asserts the moral right to be identified as the author of this
Work

4e druk, 2026

Omslagontwerp Crisja Ran

Vertaling Ger Meesters

Illustraties Infographic.ly

Boekverzorging Ger Meesters

ISBN 978 94 6471 453 1

NUR 519 | 900

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Noordboek, Hellingbaas 1, 8401 JH Gorredijk, Nederland – info@noordboek.nl. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

Noordboek is onderdeel van

20 leafdesdichten en in liet fan wanhoop bv

www.noordboek.nl

INHOUD

Voorwoord door Tim Harford	xi
Inleiding	xiii

Mensen en populaties

1. Meer dan de helft van de Australische bevolking woont hier	5
2. Hoe de Noord-Amerikaanse bevolking in Europa past	6
3. Hoe de Noord-Amerikaanse bevolking in Afrika past	7
4. Hoe de bevolking van de VS en Canada in de Arabische Liga passen	8
5. Europese landen over gebieden gelegd in de Amerika's met gelijke bevolkingen	9
6. Staten VS over gebieden in Europa gelegd met gelijke bevolkingen	10
7. De verbazende daling van de wereldwijde vruchtbaarheidscijfers tussen 1970 en 2015	11
8. Op één na grootste nationaliteit die in elk Europees land woont	12
9. 50% van de Canadezen woont ten zuiden van de rode lijn	13
10. Landen en overzeese gebieden met kleinere populaties dan Groot-Tokio	14
11. Mediane leeftijden wereldwijd	16
12. Gemiddelde lengte van vrouwen wereldwijd	18
13. Gemiddelde lengte van mannen wereldwijd	20
14. Landen met de grootste immigrantenpopulaties	22
15. Percentage van mensen geboren in Europa dat in het buitenland woont	24

Religie en politiek

16. Vereenvoudigde kaart van de religies van Afrika	27
17. Landen met een staatsgodsdienst	28
18. Snelstgroeierende religie in alle landen van de wereld	30
19. Geboorteplaatsen van religieuze leiders	32
20. 64 landen hebben de afgelopen 50 jaar een vrouw als regeringsleider gehad	34

Macht

21. Landen met een economie die groter is dan die van Californië	38
22. Grootste importbron per land	40
23. De hoogst gewaardeerde exportproducten van elk land	42
24. Goudreserves in grammen per persoon wereldwijd	44
25. De wereld in tweeën gedeeld op basis van militaire uitgaven	46
26. Nucleaire versus niet-nucleaire landen	48

Cultuur

27. De succesvolste voetbalteams van Europa	53
28. Football versus soccer	54
29. Heavymetalbands per 100.000 mensen	56
30. Landen die geen McDonald's hebben	58
31. Landen met de meeste Miss World-winnaressen	60
32. Plaatsnamen met meer dan 20 letters	62
33. Populairste colamerken in Duitsland	64

Customs

34. Kerstgeschenkbrengers van Europa	67
35. Meerderjarigheid voor heteroseksuele seks	68
36. Decimale punt versus decimale komma versus andere decimale scheidingstekens	70
37. Hoe de datum te schrijven in verschillende landen	72
38. Mannelijke besnijdenis. Eén ding dat de VS en het Midden- Oosten verenigt	74

39. Verspreiding van de Keltische talen in de 21e eeuw	76
40. Wie zijn de snelheidsduivels van de wereld? De hoogste snelheidslimieten wereldwijd	78
41. Wie rijdt er aan de verkeerde kant van de weg?	80
42. Stekker- en stopcontactkaart van de wereld	82
43. Dagen waarop gewoonlijk verkiezingen worden gehouden	84

Vrienden en vijanden

44. Europese landen die Polen zijn binnengevallen	89
45. 22 landen die niet door het Verenigd Koninkrijk zijn binnengevallen	90
46. Landen die de Staat Palestina officieel erkennen	92
47. Landen die de Staat Israël officieel erkennen	94
48. Het meest voorkomende woord op de Engelse Wikipedia- pagina van ieder land	96
49. Open grenzen van de wereld	98
50. Landen waarvoor de VS ten strijde moeten trekken (op dit moment)	100
51. Waar Noord-Korea ambassades heeft	102
52. Wie heeft een ambassade in Noord-Korea?	104
53. Wie Amerikanen beschouwen als hun bondgenoten, vrienden en vijanden	106
54. Landen die zijn geplunderd of gekoloniseerd door de Vikingen	108
55. Voormalige en huidige communistische landen	110

Geografie

56. Chili is een belachelijk lang land	115
57. Alleen de tijdzones van de wereld	116
58. Engeland versus Groot-Brittannië versus Verenigd Koninkrijk	118
59. Luxemburg is geen microstaat	119
60. Meer mensen wonen binnen deze cirkel dan er buiten	120
61. Alle wegen leiden naar Rome	122
62. De 20 grootste eilanden van de wereld	123
63. De Stille Oceaan is groter dan al het land op aarde	124
64. De Pan-American Highway is de langste weg ter wereld	126

65. De ware grootte van Afrika	127
66. De wereld in een spiegel	128
67. Reistijden vanaf Londen in 1914 versus 2016	130
68. 's Werelds vijf langste binnenlandse non-stopvluchten	134
69. Antipodenwereldkaart – of waarom je niet vanuit de VS naar China kunt graven	136

Geschiedenis

70. Koloniaal Afrika aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog	141
71. Doggerland	142
72. De catastrofale afname van de Ierse bevolking 1841-51, na de hongersnood	143
73. Landen die burgers verloren op 9/11	144
74. Europese kaart van de onontdekte wereld (1881)	146
75. Kaart van het gehele internet in december 1969	148
76. Het eerste voorstel voor de kaart van Pakistan en de verdeling van India	149
77. Als het Romeinse rijk herenigd werd	150
78. Als het Mongoolse rijk herenigd werd	152
79. De zeven wereldwonderen van de antieke wereld	153
80. Slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog als percentage van de bevolking voor de oorlog	154
81. Slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog als percentage van de bevolking voor de oorlog	156
82. Zone Rouge: een gebied in Frankrijk dat zo getroffen was in de Eerste Wereldoorlog dat het mensen verboden was er te wonen	158

Nationale identiteit

83. Als Europese grenzen waren getrokken op basis van DNA in plaats van etniciteit	161
84. Kleur van paspoorten	162
85. Landen waarvan de vlag rood en/of blauw bevat	164
86. Vlaggen van de wereld	166
87. Wat bedoelen we als we 'Aziatisch' zeggen?	168
88. 'Indiaas' is geen taal	170

Misdaad en straf

89. Moordcijfers: Europa versus de VS	173
90. Wetten op de doodstraf van de wereld	174
91. Gevangenispopulatie per 100.000 mensen	176
92. Iedere geregistreerde terroristische aanslag (met of zonder doden, al dan niet succesvol) tussen 1970 en 2015	178
93. Aantal executies in de VS sinds 1976	180

Natuur

94. Historische versus huidige geografische verspreiding van leeuwen	183
95. Landen zonder rivieren	184
96. Landen met de meeste giftige dieren	186
97. Haaien versus mensen: wie doodt wie?	188
98. Jaarlijkse uren zonneschijn: VS versus Europa	190
99. Hoeveel Amerikanen geloven dat de klimaatverandering hen zal beïnvloeden?	192
100. Waarschijnlijkheid van een witte kerst in Europa	193
<i>Verantwoording</i>	195
<i>Appendix</i>	210

INLEIDING

Als je van kaarten en trivia houdt of gewoon meer wilt weten over onze wereld, dan denk ik dat je dit boek geweldig zult vinden. Het is gebaseerd op mijn populaire website brilliantmaps.com, die kaarten van het hele internet beheert, verzamelt en en van context voorziet. Sinds de lancering eind 2014 heb ik bijna 350 kaarten gepubliceerd, die door bijna 15 miljoen mensen zijn bekeken; dat is meer dan de bevolking van Somalië, Cuba, België of Griekenland.

Misschien nog verbazingwekkender is het werkelijk wereldwijde bereik van de kaarten. De website heeft bezoekers uit 241 landen en gebieden ontvangen, wat indrukwekkend is als je bedenkt dat de VN slechts 193 lidstaten heeft. Mensen hebben de site bezocht vanuit verafgelegen plaatsen als Antarctica, Noord-Korea, de Westelijke Sahara, Christmas Island en het British Indian Ocean Territory (een archipel halverwege Tanzania en Indonesië zonder permanente bewoners). Er komen meer bezoekers uit Londen dan welke andere stad dan ook, maar mensen hebben zich aangemeld vanuit 34.262 steden wereldwijd, waaronder Washington (Engeland), Ottawa (Illinois) en Sydney (Nova Scotia). Al deze statistieken laten zien dat nieuwsgierigheid naar de wereld om ons heen iets is dat we allemaal gemeen hebben.

Ik ben geen geograaf of cartograaf, wat mij een nogal onwaarschijnlijke kandidaat maakt voor het maken van een kaartblog. Maar ik ben altijd al geïnteresseerd geweest in kaarten en de verrassende dingen die ze ons kunnen leren. Zoals veel kinderen die opgroeiden, had ik een wereldkaart aan de muur van mijn slaapkamer en ik was gefascineerd door hoe groot de wereld is. Op school vond ik het heerlijk om in atlassen te bladeren om meer te weten te komen. Het was niet de fysieke geografie die me intrigeerde, maar wat de kaarten me vertelden over de menselijke en economische kenmerken van verre landen.

Aan de Universiteit van Toronto studeerde ik geschiedenis en politieke wetenschappen, met een bijzondere focus op economie, wat me een context en kader gaf om te begrijpen hoe de wereld werkt en, net zo belangrijk, hoe we zover zijn gekomen. Kaarten werden een noodzakelijk hulpmiddel om gebeurtenissen te visualiseren. Toen mijn vrouw, Laura, en ik tien jaar geleden trouwden, gaf ze me een prachtige vroeg-achttiende-eeuwse wereldkaart van Nicolas de Fer als huwelijkscadeau. Een jaar later verlieten we Canada om in Londen te gaan wonen (hoewel de kaart voorlopig nog thuis in Canada is).

Dus hoewel mijn interesse in kaarten niet uit het niets is ontstaan, denk ik niet dat er een enorm verschil is met de toevallige interesse van miljoenen andere mensen. Dus waarom ben ik *Brilliant Maps* gaan maken? Om te begrijpen waar het allemaal begon, moeten we

teruggaan naar 2012, toen ik besloot om een volledig andere kaartgerelateerde uitdaging aan te gaan: het hele Londense metronetwerk bovengronds lopen. Mijn vrouw en ik waren in 2010 naar Londen verhuisd en ik werd meteen verliefd op de stad. Ik bracht er talloze weekenden enigszins doelloos door, van de smalle straatjes en verborgen steegjes van de City, het handelscentrum van Londen dat soms bekend staat als de Square Mile, tot de wijd open groene ruimtes en prachtige parken waarvoor Londen zo beroemd is (ongeveer 47 procent van Groot-Londen is groen).

Er zijn een groot aantal bewegwijzerde wandelingen in Londen. Enkele van de bekendste zijn de Capital Ring (een rondwandeling door de binnenste buitenwijken van Londen), de London Loop (een rondwandeling door de buitenste buitenwijken van Londen), de Jubilee Walkway (een wandeling door het centrum van Londen die langs belangrijke toeristische attracties loopt), de Jubilee Greenway, een andere wandeling in het centrum van Londen die langs de grote parken en groene ruimten loopt) en het Thames Path (een wandeling langs de Theems die zowel aan de noord- als de zuidkant kan worden gedaan). *Transport for London* (TfL) heeft zelfs een hele website met kaarten en gidsen gewijd aan deze en andere wandelroutes, die ik ten zeerste aanraad aan iedereen die geïnteresseerd is in Londen en van wandelen houdt.

Ik bouwde langzaam mijn eigen mentale kaart van de hoofdstad op, maar bleef meestal in het centrum van Londen met af en toe lange wandelingen verder weg over het Thames Path en de Regent's en Grand Union Canals. Nadat ik dit twee jaar had gedaan, voelde ik dat mijn wandelingen een beetje routine werden en ging ik op zoek naar een meer systematische wandeluitdaging. De kaart van de *London Underground* (of de *Tube*, zoals het ondergrondse spoorwegsysteem van Londen in de volksmond wordt genoemd) is een van de meest iconische transportkaarten ter wereld. Hij toont het systeem van de *Tube* als rechte lijnen met min of meer op gelijke afstand van elkaar geplaatste stations, wat de geografie van Londen vervormt, maar de leesbaarheid vereenvoudigt. Illustrator Harry Beck ontwierp hem in 1931, ter vervanging van een geografisch nauwkeurig maar druk, ingewikkeld en onleesbaar origineel. Maar behalve dat het een prachtig werk van cartografie en design is, is de *Tube*-kaart ook een geweldige sjabloon om Londen te verkennen. Het als basis gebruiken voor een wandeluitdaging voelde als een interessante en unieke manier om meer van Londen te zien.

Ik ben niet de eerste die de uitdaging is aangegaan. Ik vermoed zelfs dat veel mensen de route van de Londense metro hebben gelopen, hoewel er niet veel bewijsstukken online zijn. Mark Moxon liep in 2008 het hele *Tube*-netwerk en documenteerde het op zijn prachtige en ongelooflijk nuttige website, Tubewalker (www.tubewalker.com). In 2011 publiceerde Mark Mason zijn eigen verslag van het lopen van het netwerk in zijn boek *Walk the Lines: The London Underground, Overground*. Dit waren zowel inspiratiebronnen

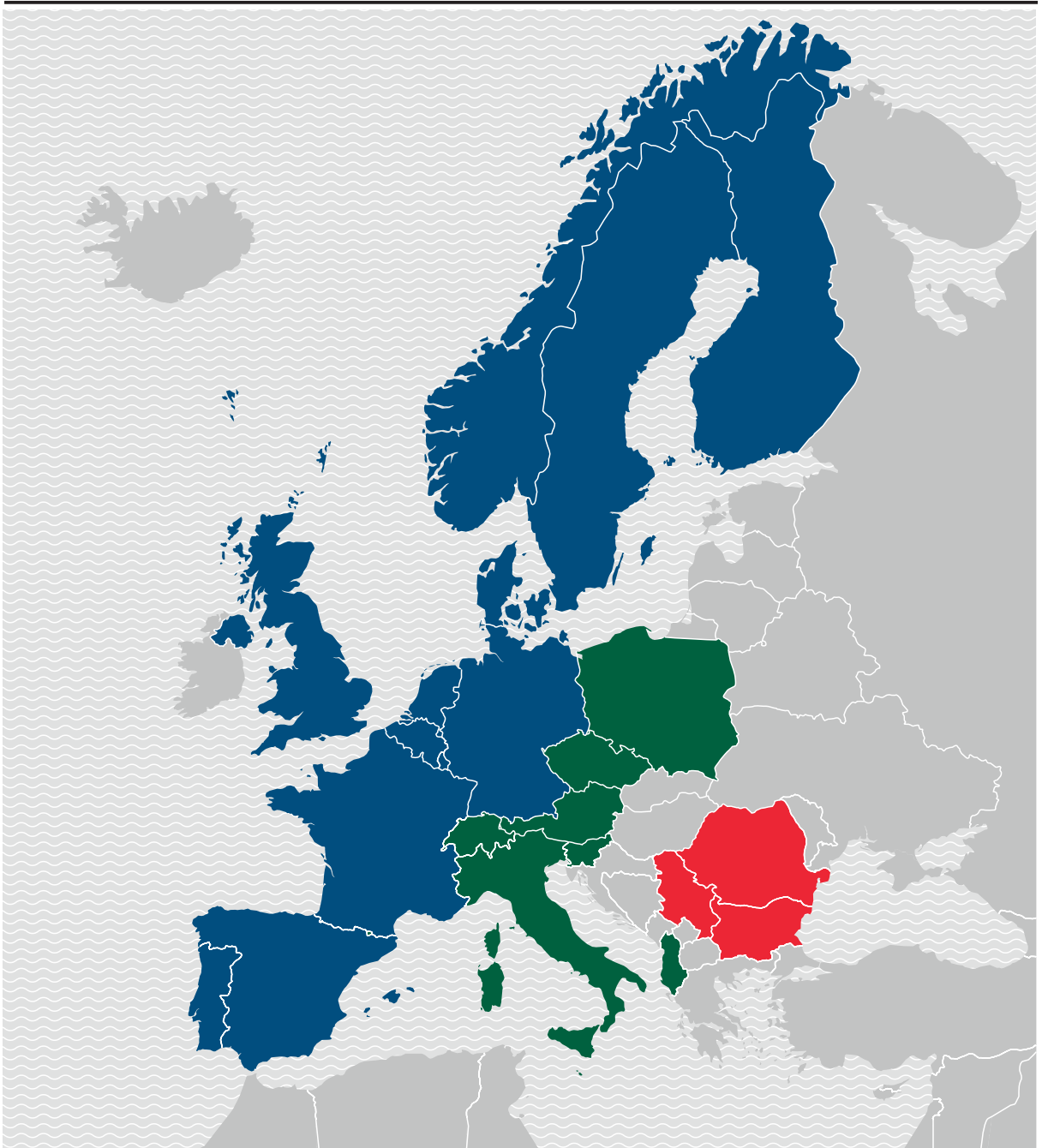
MENSEN EN POPULATIES

Meer dan de helft van de **Australische** **bevolking** woont hier

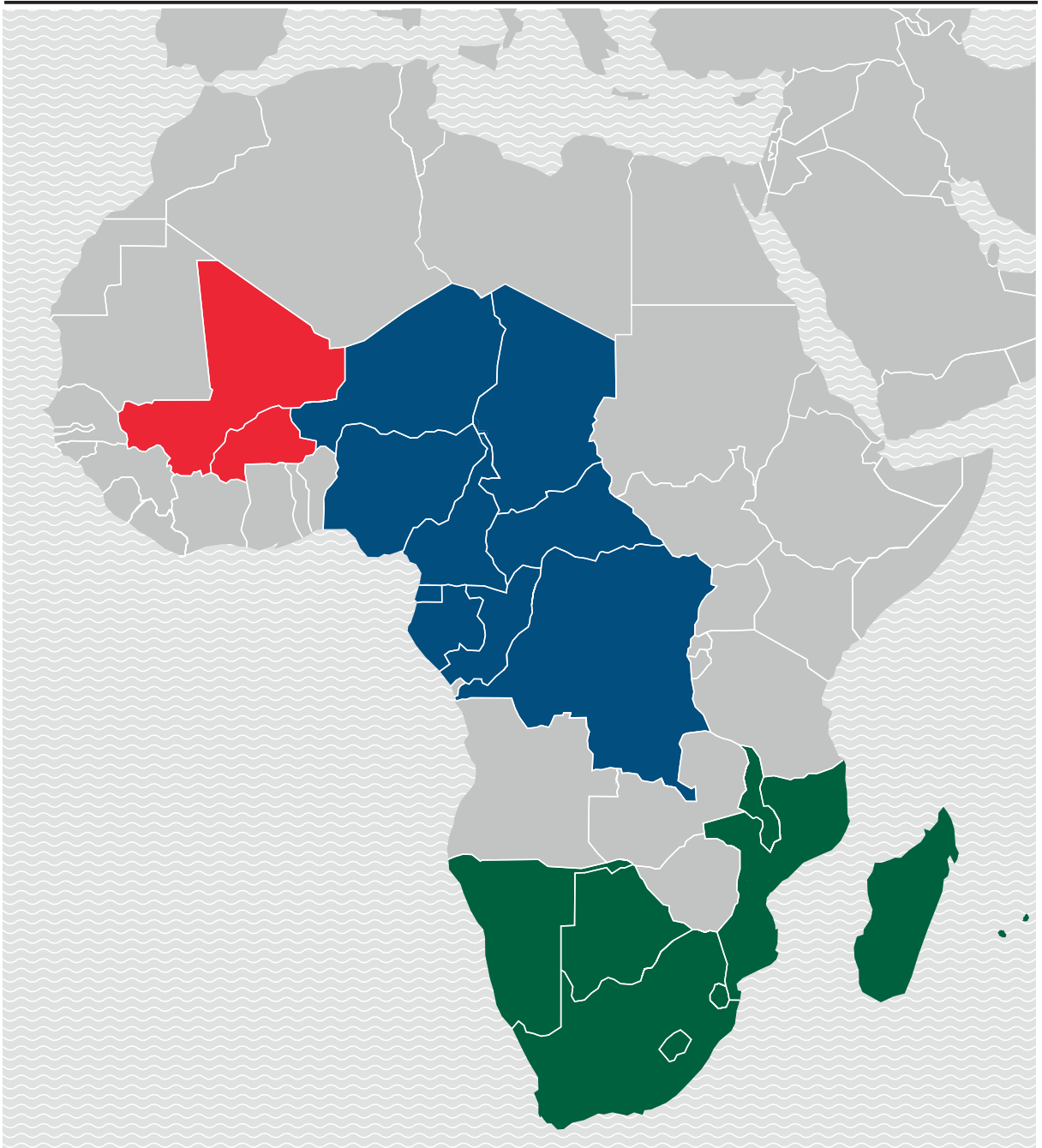
Hoe de Noord-Amerikaanse bevolking in Europa past

Bevolking VS: 326.204.292	Bevolking Mexico: 130.558.054	Bevolking Canada: 36.912.135
------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

Hoe de Noord-Amerikaanse bevolking in Afrika past

Bevolking VS: 326.204.292 Bevolking Mexico: 130.558.054 Bevolking Canada: 36.912.135

Hoe de **bevolking van de VS en Canada** in de Arabische Liga passen

De Arabische Liga is een regionale organisatie van Arabisch sprekende staten in en rond Afrika en het Arabische schiereiland, opgericht in Caïro in 1945

